

Nýggjar bókur frá Einars forlag

Undan ólavsøku komu tvær bókur út frá Einars Prent og Forlag. Tær eru Om Emancipationen af Færøerne og Grønland og Carl Mogensens Færøeske Krønike, báðar eftir Carl Adolf Muhle.

I fororðinum sigur Einar Joensen: Om Emancipationen af Færøerne og Grønland er eitt uppskot, sum Carl Adolf Muhle sendi út í 1835, til at vegleiða fólkin í hesum báðum londum, nú frihandilin var vantandi at koma hvørja lottu; kortini fóru eini 20 ár enn aftur um baki áðrenn Monopolhandilin misti takið.

Tó at kongur longu í 1790, íslendingar fingi frihandil 1786, hevði lovað, at føringar skuldu

fáa frihandil 1796, dró longur og longur út við endaligu avgerðini, og í 1838 komu 3 út-handlar aftrat: á Tvøroyri, í Klaksvík og í Vestmanna. — Orsøkin til hesa drálan man ikki vera so nógv tann, at føringar ikki vóru búnir at taka við frihandli, sum summir embætismenn, og helst Løbner, hildu, men heldur, at føroyski handilin hesa tíðina gav stórt avlop, sum Muhle við sínum fyrstahonds kunnleika so væl greiðir frá, meðan grønlandski handilin gav undirskot, tó at fólkatalið í Grønlandi var hálvað áðruferð meira enn í Føroyum.

Tann kongaliga nevndin, sum sett var til at kanna frígeving av handlinum í Føroyum,

spurdi ymsar menn um teirra hugsan um hetta mál. — Serligan áhuga hava svarini frá Schroter prest í Suðri og Løbner amtmanni, sum bæði eru við her. — Meðan Schroter heldur, at suðringar eru fult búnir at fara undir frihandil beinanvegin (her er at minnst til, at Schroter og suðringar høvdu handlað við útlendingar í loyndum í mong ár, og hetta fordi til, at hann misti embættið; frammanundan høvdu suðringar, sum lógu best fyri, havt loynihandil við hálendingar, skotar, írar og onglendingar í fleiri hundrad ár), stúrir Løbner er fyri teimum skaðiliga fylgjum, ið frihandilin fer at hava við sær, og ræður tí frá. — Frihandilin kom tó umsiður, mest slíkt monnum sum Schroter, Ploven og Muhle at takka fyri.

I síni umtalu av Grønlandi sigur Muhle, at har allastáðir er fult ac toski og kalca. — Hann ivast ikki í, at grønlandingar fara at klára seg sum frihandilsmenn við tí stóra og ríka landi, teir eiga, — men titið heldur hann um meginpartin ac teimum dansku handilsmonnum um (opiparsveinum), sum sendir eru til Grønlands. —

Úr báðum hesum bókum hjá Muhle: »Om Emancipationen af Færøerne og Grønland« og »Carl Mogensens færøeske Krønike« saman við Plovens bók um Hetlandsferðina 1839, fáa vit mangar upplýsingar um tíðina uppundir frihandilin, sum okkum torvar at vita, sigur Einar Joensen í fororðinum til bókina. I fororðinum til hina bókina verður sagt:

Carl Adolf Muhle man ikki vera nógv kendur í Føroyum í dag tó hann hevur havt so týdandi starv sum høvudsóðsbókhaldari við Kgl. Føroyska monopolhandilin í København í mong ár. — Henda bók hansara gevur okkum so mangar upplýsingar um monopolhandilin, sum ongín annar. — Tó hann ongantíð var í Føroyum, hevði hann góðan kunnleika um víðurskiptini her á landi, og fylgdi væl við í øllum. — Her hevur hann fingið góðan stuðul av sínum brevaskifti við Jákup Nolsøe forvaltar. — Hann kendi eisini Nólsoyar Páll, og sigur frá, hvussu hann var bæði av útsjón og sinni. —

Tó at Muhle var eitt flogvit, hava stjórnarir á høvudsskrivstovuni roynt at kúga hann og skúgva hann til viks í mongum

førum, so at hann í bókini, nú hann er fráfarin, gevur teimum av grovfilni.

Um hetta mundið var nógv tjak um monopolhandilin móti frihandli, og prósturin Garde, sum var nýliga farin úr Føroyum, gjørdi við tveimum bóklingum hvøss álop á Jákup Nolsøe fyri misrøkt av handlinum, men her við Muhle forvaltaran, og aðrir lögdu eisini uppí blaðtjakið, og summr av hesum greinum eru at finna aftantil í bókini.

I 1835 hevði Muhle skrivað eina bók: »Om Emancipationen af Færøerne og Grønland« og er hon áhugaverdur lestur enn 135 ár aftaná. —

Annars hevur »Almindeligt Forfatter-Lexicon« v. Thomas Hansen Erslev, København 1847, hesar upplýsingar um mannin:

»Muhle, (Carl Adolf), f. d. 5te April 1786 på Herregården Skougård i Fyen, hvor hans fader Mogens Muhle var Forpagter; hans moder Mette Margrete, fød Ewaldsen. — Blev i for året 1803 privat dimitteret til Universitetet; i Novbr. 1806 Volontair i det 2det nordenfjeldske Comptoir under Rente kammeret; d. 1ste marts 1809

medhjælper i det islandske og finmarske Handels-Realisations Comptoir; bestyrede og udførte fra 1810 Expeditions- og Bogholder-Forretningerne ved den færøeske Handel i København, og udnævntes samme år til Assistent; underkastede sig i juni 1812 den latinsk-juridiske Examen theoretiske, og i Juli s. A. dens praktiske Prove, begge med Carakteren Laudabilis; dyrkede derefter sit Yndlingsstudium. Gravekonsten (jvfr. Kbhvns. Skilderi 1825 S. 1721); blev 1820 constitueret bogholder, og den 7de April 1821 udnævnt til Secretair og Bogholder ved den færøeske Handel i Kjøbenhavn; d. 13de Maj 1839, efter Ansøgning, i Nåde entlediget med Pension. — Var derpå nogle år bosat i Kollekko i Kirkeværlose sogn, Kjøbenhavns Amt; opholder sig nu i Kjøbenhavn. — Gift 1810 m. Jacobine Luno (d. 20.11.1842), en Datter af afd. Tolder J. Luno i Randers. — (Bidrag til hans Biographi findes i de nedennførte Skrifter »Om Emancipationen af Færøerne og Grønland«, og »Carl Mogensens færøeske Krønike«), sigur Einar Joensen i fororðinum til bókina.

Tryggingarsambandið FØROYAR

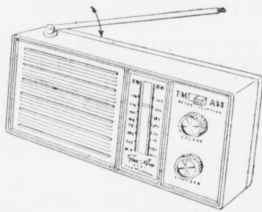
Føroya Kríggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar elga at tryggja í landsins egnu trygging.

CONION ferðaradio

Millumbylgja við Tórshavn-Radio. — FM bylgju umráði. Útvarpið byrjar at senda FM í summarn.

Við tasku og oyrapropi. — Prisur: 228,00 kr.

RADIOBÚÐIN, Runavík, tlf. 7008

RADIO-EL Tórshavn, tlf. 1397

Spinnið í Gøtu

tygum fáa gott tógv, og skjóta avgreiðslu.

Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll sløg av føroyskum tógv.

TØTINGARVIRKIÐ

vj Ólavur Gregersen — tlf. 20 í Gøtu

Vit hava altíð á goymslu alt tilfar til

**blikksmíð
sanitet
hitaverk**

DEMICH

Tlf. 1072 - Tórshavn

Verður sent um

alt landið

ARBIDSTØL
STØYPIGÓDS
BYGGITILFAR
TIMBUR
JFK
Telefon: 5148 - 5265
Telgr.: Kjelbro, Klaksvík
Telex 20
KLAKSVÍKAR
TIMBURHANDIL
P. J. F. KJØLBRO

OPÍÐ BRÆV TIL ÚTVARP FØROYA

Týsdagin 21. juli í ár visti Útvarp Føroya tey tíðindi, at figgi arnevndin eftir tilmæli frá Landsstýrinum hevði góðkent at hækka starvsmannalønirnar. Henda hækking fordi við sær, eftir hvat Útvarpið visti at siga, at lønir føroysku starvsmanna nú lógu umleið á hedd við danskar starvsmannalønir.

Av tí at hetta vóru skeiv tíðindi, gjørdi felagið vart við seg beinan vegin og greiddi Útvarpinum frá, at føroysku lønirnar framvegis lógu langt, langt niðanfyrir danskar lønir, og fekk Útvarpið tey røttu tøluni, samstundis sum biðið var um, at rætta tíðindini.

Kvøldsending Útvarpsins endaði uttan nakra rætting, og tá heldur ongín rætting var í morgun- og miðdagssendingini dagin eftir, varð aftur ringt til Útvarpið og gjørt vart við, at tey tíðindi, ið borin vóru um starvsmannalønirnar, vóru skeiv, og fekk Útvarpið enn einaferð at vita, hvat ið var tað rétta.

Svarið vit fingi frá útvarpsmanninum var, at helst eingin skaði var í hesum (at Útvarpið bar skeiv tíðindi), men um so varð, at tíðindini komu fyrri aftur, skuldi hann royna at minnst til at fáa hetta við. Síðani er einki hoyrt aftur um starvsmannalønir í Útvarpinum.

Hetta má haldast at vera ein løgin háttur hjá einum almennum stovni at siga takk fyrri rættingar til skeiv tíðindi, og má tí vera loyvt at spyrja: Er Útvarpið ein neutralur tíðindastovnur ella eitt einaræðis propagandatól, ið leggur áika í, um tey tíðindi, tað ber, eru røtt ella ikki?

Sum dømi um at tey tíðindi, Útvarpið hevur funnið uppá, eru heilt skeiv, kunnu vit t.d. nevna, at eitt starvsfólk eitt ár eftir lokna læruári framvegis fær 530 kr. ella umleið 30 pst. minni um mánaðin enn starvsfelagi við danskari løn.

Tað er felagsins vón, at fáa rættað henda ójafna skjótt, men tað er góð tíð hjá Útvarpinum at bera tíðindini tá.

f. Starvsmannafelagið
Á. Midjord
formaður

***

HAVNIN SKAL SKINA,

soleiðis ljóða slagorðini hjá býráðnum, og gavi at so var; men enn vantar nógv í. Uppi í Stoflalag stendur eitt víðtíggi av einum skúri, sum er so ljótt at orð fáa ikki lýst tí, tað má siggjast. Tað mangla einar 4 ella 5 sinkpiátur sum sløgast rundan um og einar 6 ella 7 plátur hanga leysar og sláa hvørja ferð eitt lot er, so eingin fær sovið í grannalagnum. Skúr ið stendur nakað niðanfyrir nýggju marinustøðina tett við helikoptarplássid, millum húsin hjá Ólafi Gudmundsson og Ferðamannaheimið.

Tað sigst, at ein býráðslimur (ella maður í hansara tænastu) hevur »funnið« hetta skúrið á gamla Bukk-val uppi við Strond og koyrt tað niðan í Stoflalag til at kroka í, við meira.

Vælsignaðir farið niðan og takið eitt bilek av skúrinum og seti tað í blaðið og helst eisini eitt av býráðsliminum eisini og »fínnarinum« hjá honum, sum finnur skúr uppi á Bukkvál og dregur tey aftur inn í býn.

Illur Stoflalágubúgv.

Keypið

frá teimum, sum lýsa í

SOSIALINUM